

VARHAISKASVATUSPALVELUJEN ASIAKASRAATI

Aika torstai 17.11.2016 klo 18.00 – 20.00

Paikka Myllytuvan päiväkoti, Myllyjärventie 2 b, 40640 JYVÄSKYLÄ

[http://kartta.jkl.fi/web/Default.aspx?layers=Opaskartta&cp=12168,32682&z=0.5&title=Myllytu
pa&language=fin](http://kartta.jkl.fi/web/Default.aspx?layers=Opaskartta&cp=12168,32682&z=0.5&title=Myllytu
pa&language=fin)

Läsnä

Aaltonen Sari
Aulasuo Kati
Heikkinen Ann-Maaret
Heiskanen Noora
Hirsjärvi Senja
Hokkanen Mari
Jokela Laura
Katko Soili
Kohvakka Kaisa
Koivukumpu Heidi
López Elina
Malinen Heidi
Malinen Maarit
Marjokorpi Helena
Niutanen Silja
Nokkala Terhi
Ollila Anna-Riikka
Pelkonen Mari
Raappana Mitra
Salminen Jenni
Sellman Pia

Sillanmäki Minttu
Sironen Sanna
Turunen Nina
Viitanen Tarja
Vilanti Anna
Ylönen Suvi

Arnberg Heli, pj
Pajunen Tuija, siht.
Ollanketo Tuula
Koivisto Päivi
Kylmälahti Elina
Puukari-Pirinen Sanna

1. Myllytuvan päiväkodin esittely

Päiväkodinjohtaja Tuula Ollanketo toivotti asiakasraadin tervetulleeksi Myllytuvan päiväkotiin ja kertoi alkuun päiväkodin toiminnasta. Talo on valmistunut vuonna 2007 jo aiemmin toimineen vanhan Myllytuvan päiväkodin paikalle, joten talossa vietetään ensi vuonna 10 vuotissynttäreitä. Päiväkoti on vuorohoitoyksikkö, jonka laajennettu aukioloaika on lasten hoidontarpeiden mukaisesti klo 5 - 22.30. Talossa on 5 ryhmää, joista Tilhet ryhmässä on 1 – 6 vuotiaita myös iltahoitoa tarvitsevia lapsia. Toiminnassa painotetaan lasten liikuntaa kaikissa muodoissaan.

2. Edellisen asiakasraadin muistio

Edellisen tapaamisen muistioon ei ollut huomautettavaa. Lokakuun tapaaminen Huh-tasuon päiväkodissa oli koettu todella hyväksi, mielenkiintoiseksi ja hyvin järjestetyksi ti-laisuudeksi.

3. Asiakasraadin Peda.net-sivusto

Asiakasraadin uusi Peda.net-sivusto on nyt avattu. Sivuille pääsee varhaiskasvatuksen nettisivulta Asiakasraati palkkia klikkaamalla. Tässä alkuvaiheessa sivuilla on tietoa raad-in toiminnasta sekä tämän vuoden muistiot. Lisäksi sivuilla on linkki, josta asiakkaat pääsevät lähettämään kysymyksiä ja kommentteja asiakasraadin sähköpostiin. Lisäksi on linkki kaupungin osallistumisen ja vaikuttamisen sivuille sekä Perhekompassin sivuille. Jatkossa asiakasraadin sivut täydentyvät ja niitä kehitetään osallistavammiksi.

4. Ajankohtaisia kysymyksiä, palautteita ja ideoita asiakasraadille

Syyskuun asiakasraadissa oli esillä raadin sähköpostiin tullut kysymys päiväkotien ovien lukitsemisesta päivisin. Tuolloin sovittiin, että asia tarkistetaan varhaiskasvatuksen turvalli-suustyöryhmältä.

Turvallisuustyöryhmä on käsitellyt asian kokouksessaan 23.9.2016:

Päiväkotikiinteistöissä on hyvin erilaisia ovien lukitsemisjärjestelmiä. Lisäksi kiinteis-töjen pohjaratkaisut ja mahdollisuudet kokoaikaiseen ovien lukitsemiseen mm. puut-tuvien ovisummereiden vuoksi keskeyttävät ja häiritsevät varhaiskasvatustyötä. var-haiskasvatustyöyksikkö huolehtii yksikkökohtaisesti kiinteistönsä ovien lukitsemisesta toiminta-aikana. Ainakin sellaiset ovet, jotka eivät ole päivän aikana kokoaikaisesti käytössä ja joita vain aikuiset käyttävät, on syytä pitää lukittuina mahdollisten sosi-aalitalaan hiippailevien taskuvarkaiden vuoksi. Lisäksi päivälepoaika voi olla ovien lukitsemisaikaa. Jatkuvassa asikaskäytössä olevat ovet voidaan pitää kokoaikaisesti lukossa, jos ovesa on summeri ja oven aukaiseminen ei kohtuuttomasti häiritse varhaiskasvatustyötä. Ovien lukossa pitämiseen voi vaikuttaa myös alueeseen liitty-vä riskitekijä, kuten mahdollinen hoito- tai kuntoutuslaitos. **Ovien on avauduttava aina ja joka tilanteessa sisältäpäin mahdollisen poistumistilanteen vuoksi.**

Syyskuussa oli raadin sähköpostiin tullut myös kysymys, jota ei ehditty tuolloin käsitellä: *Lasten vireystilan säätely kasvavissa päivähoitoryhmissä. Päiväkodin päivä on lapsille iso asia ja sillä on merkittävä osa lasten jaksamisen kannalta. Isoissa lapsiryhmissä lapset al-tistetaan jatkuvasti melulle, suurelle määrälle virikkeitä sekä aisteille. Lapsen vireystilan säätelyä voidaan päivän aikana helpottaa sekä sitä voidaan kontrolloida. Esim. Nukkuma- ja lepoaikoina, veden ja ruoan tarjoamisella, muulloinkin kuin ruoka- aikoina ja pienillä ryhmäkoilla. Lasten väsyminen näkyy levottomuutena, itkuisuutena sekä myös passiivi-suutena sekä päivän aikana että iltaisin kotona. Toivottavaa olisi että asiasta keskusteltaisiin raadissa ja mahdollisesti mietittäisiin ratkaisutapoja sekä toiveita myös varhaiskasva-tuspalveluiden käyttöön lasten hyvinvointi taataksemme.*

Aihe herätti vilkkaan keskustelun. Raatilaisten näkemyksen mukaan tässä tapauk-sessa on ilmeisesti ryhmäkokoasia keskeisin tekijä. Raatilailla oli omia kokemuksia iltojen muuttumisesta kotona levottomiksi lapsen jouduttua suureen ryhmään. Raati-laisten tietojen mukaan on olemassa paljon tutkimustietoa ryhmäkoon vaikutuksesta lasten vireystilaan. Jos lapsiryhmien kokoon ei voida vaikuttaa, mitä voitaisiin tehdä?

Sivistyksen toimiala
Varhaiskasvatuspalvelut

Pitäisi olla suunnitelmallista ryhmän jakamista ja aikuisten jakautumista pienryhmiin. Raatilaisella oli kokemuksia harjoitteluajaltaan joistain päiväkodeista, joissa oli paljon eroja erilaisten ryhmäjärjestelyjen suhteen.

Kysyttiin, onko Jyväskylän kaupungilla ollut keskustelua päiväkotien materiaalien valinnoista melun vähentämisen suhteen? Päiväkodinjohtajat kertoivat, että asiaan on kiinnitetty huomiota. Viimeisimmäksi valmistuneessa Wessmannin päiväkodissa jo hankesuunnitteluvaiheessa mietittiin akustiikkaa. Henkilökunta oli myös mukana jo suunnitteluvaiheessa. Melu- ja akustiikka-asiat huomioidaan myös toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa ja työsuojelu on mukana säännöllisesti. Myös vanhoissa päiväkodeissa näihin asioihin kiinnitetään jatkuvasti huomiota ja tilojen parantamiseen panostetaan hankkimalla akustolevyjä, desibelimittauksia, äänieristettyjä ovia jne.

Raatilainen toivoi, että olisipa joku pieni tila, johon lapsi voisi päästä rauhoittumaan ja jossa virikkeet olisivat vähäisiä. Tämä olisi tärkeää aisityliherkille lapsilla ja muutkin lapset hyötyisivät siitä. Tässä yhteydessä kerrottiin, että jossain on ollut lapsille joogaa ja mindfulness harjoituksia ja näiden on todettu kehittäneen lapsilla stressin säätelykykyä ja vähentäneen kiusaamista. Hyväksi koettiin toimintamalli, jossa eskarissa on kaksi nukkaria, toinen päiväunia nukkuville lapsille ja toinen ei nukkuville. Nukkumisen sijaan lapsille on rentoutusharjoituksia. Käytössä on myös kuu-losuojaimia lapsille. Tätä pidettiin hyvänä ideana lapselle, jolle erilaisten virikkeiden yhtäaikaisuus saattaa olla raskasta.

Asiakasraadın sähköpostiin oli tullut kaksi kysymystä, jotka kohdistuivat tiettyihin yksiköihin, joten asiat välitetään kyseisiin yksiköihin.

5. Jyväskylän vasu 2016 – 2017

Palvelupäällikkö Päivi Koivisto johdatteli raatilaiset illan aiheeseen esittelemällä keskeisiä asioita varhaiskasvatuslaista sekä 18.10.2016 voimaan tulleista Varhaiskasvatussuunnitelman (vasu) perusteista 2016. Hänen lisäksi illan työskentelyn olivat suunnitelleet ja sen myös ohjeistivat Jyväskylän vasuohjausryhmästä päiväkodinjohtaja Sanna Puukari Pirinen ja lastentarhanopettaja Elina Kylmälahti. Päivän alustusmateriaali on muistion liitteenä sekä linkki vasun perusteisiin.

Uusien vasuperusteiden mukaiseen Jyväskylän varhaiskasvatussuunnitelman tekemiseen valmistautuminen aloitettiin jo keväällä 2016 ja syksyn aikana sitä on työstetty henkilöstölle järjestetyissä vasutyöpajoissa, joissa on ollut edustus myös yksityisistä päiväkodeista. Hiljattain uudistettu esiopetussuunnitelma ja vasun perusteet ovat ulkoisesti saman näköisiä, ja sisällöltään ne ovat yhtenevä polku myös perusopetukseen. Vasun perusteet on nyt ensimmäisen kerran normiluonteinen, eli se on yhtä velvoittavasti ohjaava asiakirja kuin esiopetuksen- ja perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Uudessa vasussa tulee olemaan keskeistä pedagoginen painotus. Varhaiskasvatuslakiin on kirjattu 10 tavoitetta, jotka velvoittavat ja ne on kirjattu myös vasun perusteisiin. Osallisuuden teeman on tultava näkyväksi ja sen mitä tarkoittaa lasten ja vanhempien osallisuus. Keskeistä on lapsilähtöinen malli, mitä lapsi tarvitsee, miten oppimista tuetaan ja aktivoidaan. Jokaiselle lapselle tehtävä henkilökohtainen vasu tulee pakolliseksi ja tätä varten myös vasulomakkeet uusitaan.

Sivistyksen toimiala
Varhaiskasvatuspalvelut

Opin polku muodostuu jatkumoksi. Tämä on haaste varhaiskasvatukselle ja perusopetukselle sen suhteen kuinka edetään jo tällä hetkellä tehtävästä yhteistyöstä todelliseen yhdessä tekemiseen. Keskeistä tulevat olemaan laaja-alaisen osaamisen käsitteistö, aikuisjohtoisuuden vähentäminen, pedagoginen dokumentointi ja jatkuva arviointi - myös lasten itsearviointi ja vanhempien palaute.

Uudet vasut on oltava käytössä kunnissa 1.8.2017 alkaen ja Jyväskylässä on tavoitteena viedä suunnitelma hyväksyttäväksi maaliskuun 2017 sivistyslautakuntaan.

6. Asiakasraatilaisten vasutyöskentely

Illan työskentelyn pohjaksi vasu ohjausryhmän edustajat toivat tarjolle kuusi vasupäyrynää, joista löytyivät keskustelupohjat. Raatilaiset kiersivät makustelemassa eri päärynöiden sisältöjä ja pysähtyivät keskustelemaan niiden äärelle. Kaikki keskustelut kirjattiin ja ohjausryhmä hyödyntää niitä vasun jatkotyössä. Tähän muistioon on kirjattu joitakin nostoja keskusteluista.

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- tunne- ja turvataidot erittäin tärkeitä
 - o tunteiden ilmaisun opettelua, arjen kiire pois, tärkeitä myös monilukutaidoissa
- aikuisen tekemät havainnot tärkeitä, yksilöllinen huomiointi ja herkkyys oltaessa lapsen kanssa
- tunnetaidot
 - o aikuinen sanoittaa lapsille heidän tunteitaan, myös vanhemmat tarvitsisivat apua/koulutusta tunteiden sanoittamisessa ja sen opettamisessa → vanhemmat mukaan joihinkin tilanteisiin ”oppimaan”
 - o lapsia rohkaistaan kertomaan tunteista, ongelmista, harmeista, ”reippaillakin” on tunteet/asiaa
 - o lapsen oikeus tuoda esiin asiat, joista ei pidä
 - o huoli suurista ryhmistä, riittääkö syli?
- turvallisuus
 - o ei liikaa rajoiteta tai varoiteta, saa kokeilla
 - o kannustetaan kokeilemaan
 - o liikuntataitojen vaiheittainen opettelu, sallitaan pienet ”haaverit” → on opettelua, siskopaini
 - o kasvaminen omaan tahtiin
- liikuntasuosittukset, onko 3 tuntia liikaa? Liikettä tulee lapsella luonnollisesti muutenkin (?)
- liikunta varhaiskasvatuksessa hyvästä, tulee kokeiltua uusia lajeja, jokainen on hyvä jossain

Osallistuminen ja vaikuttaminen

- lapset mukaan suunnitteluun, lapsen ääni kuuluviin varhaiskasvatuksessa
 - o piiripalaveri, puhekeppi, lapsipalaverit
 - o tilaa lapsen puheelle, ”aikuinen malttaa olla hiljaa”
- jokaisen lapsen oma tapa vaikuttaa ja olla osallinen; monia menetelmiä kuulla lasta (kuvat, viittomat, (viittomakielinen kirjasto), piirtäminen yms.), itseilmaisun eri muodot, lasten toivepäivä, yksilöllinen huomiointi, pienet asiat lapselle tärkeitä

Sivistyksen toimiala
Varhaiskasvatuspalvelut

- annetaan aikaa lasten omille ideoille ja ratkaisuille, ei aliarvioida lasta tai hänen ajatuksiaan ja ideoitaan
- vanhempien tuki ja osallisuus tärkeää, kuukausikirje perheille tärkeä yhteisen keskustelun herättäjä, toiminnasta tiedottaminen myös niistä päivistä, kun oma lapsi ei ole paikalla
- vaikuttaako subjektiivisen hoitoajan rajaaminen vaikuttamiseen ja osallistumiseen? Onko toiminta painottunut vain aamupäiviin?

Ajattelu ja oppiminen

- lapsi ei koskaan voi saada riittävästi (liikaa) positiivista palautetta, lapsi tarvitsee positiivisia kokemuksia ja positiivista palautetta
- kiinnitetään huomiota prosessiin, ei tulokseen; arvostetaan lapsen työskentelyä ja annetaan palaute siitä, palastellaan palautetta
- sukupuolineutraalisuus palautteen antamisessa, on tutkittu että varsinkin esiopetusikäiset pojat saavat positiivista palautetta vähemmän kuin tytöt
- ohjataan lasta omiin ratkaisuihin ja ajatteluun, annetaan aikaa löytää ratkaisuja
- annetaan aikaa lapsen luontaiselle ihmettelylle, oivaltamiselle, oppimiselle, ilolle, halulle löytää vastauksia
- annetaan lapselle tilaa kyseenalaistaa
- kuinka suunnittelu toteutetaan, voidaanko suunnitella toimintaa eteenpäin
- mikä kiinnostaa, kiinnostaako kaikkia, tarvitaan aikuisilta herkkyyttä ja hetkeen tarttumista
- ohjataan lasta kannustamaan toisia ja ymmärtämään, että jokainen onnistuu vuorollaan
- arvostetaan lapsen yrittämistä, ei osaamista
- annetaan lapselle aikaa yritykselle, erehdykselle ja oppimiselle
- ei tarjota lapselle valmiita malleja, mahdollisuudet tarjolla, lapsi löytää itse ratkaisun
- miten erilaisia taitoja voidaan harjoitella, miten opitaan, kun ryhmässä on eri-ikäisiä lapsia
- toisaalta eri-ikäiset lapset oppivat toisiltaan mallin kautta
- eskari-ikäinen tarvitsee vertaisryhmää
- kuinka dokumentointi toteutetaan käytännössä? Kuinka usein?
- aikuisen mallin merkityksen korostaminen
- vanhemmat mukaan toimintaan → se mitä tapahtuu, on meneillään päivähoitossa, toteutetaan tai käydään läpin jollain tavoin myös kotona
- mahdollisuus liikuntaan, liikkumiseen myös sisätiloissa, asioiden tekeminen toiminnallisesti, istumisen minimointi
- ulkopuolinen ei voi määrittellä, mitkä ovat hyviä vahvuuksia

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- kirjallisuuden merkitys, sen kieli, aiheet, sukupuolisensitiivisyys, nykyajan huomioonottaminen, klassikot, satujen kertominen
- laulut, laulujen sanat myös vanhemmille
- monilukutaitoa harjoiteltava yhdessä, tietoturva, tiedostavaksi mediankäyttäjäksi, aikuisen esimerkki, keskusteleminen
- lapselle sopivat kulttuuripalvelut: kirjastot, retket (metsään), teatteri, museot
 - o lapset osaavat tehdä myös itse
- sosiaalisen median vaikutus ympäristötietoon, itsetuntoon; miten rajata mitä kerroa/näytän itsestäni

Sivistyksen toimiala
Varhaiskasvatuspalvelut

- vanhemmat mukaan lasten päivään, Daisyyn esim. lasten kuvia, joita vanhemmat voivat käydä katsomassa

Kulttuurinen osaaminen ja vuorovaikutus ja ilmaisu

- varhaiskasvatuksen merkitys suuri vuorovaikutustaitojen, sosiaalisen kanssakäymisen, kuuntelemisen opettelussa/harjoittelussa suuri; yksilönä ryhmässä
- päivittäisten kuulumisten kertominen tärkeää, kerrotaan kaverisuhteista, leikeistä (mitä oikeasti tapahtuu, kenen kanssa jne.)
- positiivisen palautteen merkitys kaikille vanhemmille kaikista lapsista, vahvuuksien kautta
- vapaa leikki vuorovaikutustaitojen ja ilmaisun edistäjänä
- kuulluksi tuleminen, vuorovaikutuksen ja ilmaisun onnistuminen ilman puhetta; toiseltaiset/monipuoliset kommunikointitavat/välineet
- kulttuurien monimuotoisuus otetaan huomioon, kuten perheet, uskonnot, katsomukset jne.
- vanhempien ja henkilökunnan malli ja esimerkki kulttuurikasvatuksessa
- yhteistyö eri tahojen kanssa, esim. maahanmuuttajat, seurakunnat, vanhukset, turvapaikanhakijat
- vanhempien osallisuus: jalkautuminen varhaiskasvatukseen, kertomaan omasta kulttuurista, ruokateemaviikkoja, juhlapyhistä/oman kulttuurin tavoista kertominen henkilökunnalle, toiminnalliset vanhempainillat, teemaillat, vierailut
- kulttuurikasvatusta voi sisällyttää kaikkeen toimintaan, musiikki, liikunta, kirjallisuus jne. (esim. Rebekan rapupäivä)